

# **Karmøy ser framover**



# **VENSTRE**

**Karmøy Venstres program for perioden 2023 – 2027**



## Contents

Kjære velger! .....	4
Skole og oppvekst.....	5
SFO.....	6
Barnehage .....	6
Barnevernet.....	8
Klima og miljø.....	8
Bedre dyrevelferd.....	12
Sosialt ansvar – hjelp når du trenger.....	12
Mangfold og inkludering .....	15
Næringsliv og verdiskaping .....	17
Kultur.....	18
Idrett.....	19
Frivillighet.....	20
Økonomi .....	20
Lokaldemokrati.....	21

## Kjære velger!

Som kommunens sosialliberale parti er vår visjon for Karmøy å skape en kommune med rom for alle, som gir deg størst mulig frihet, hvor vi tar ansvar for hverandre og miljøet.

Vi prioriterer skolen, og vil sørge for at våre skoler gir alle elevene det grunnlaget som trengs for å kunne leve frie liv, ta selvstendige valg og se muligheter for seg selv.

Vi vil satse på kollektivtransport og sykkelvei, og belønne miljøvennlige valg. Karmøy må gå foran i miljøpolitikken. Luftforurensning, global oppvarming og miljøskader begrenser fremtidige generasjoners mulighet til å leve gode og selvstendige liv.

Vi er opptatt av å sikre ytringsfrihet, et fritt kulturliv, og at flere som ønsker det kan skape sine egne arbeidsplasser. Du skal merke at du har frihet til å velge de løsningene som passer for deg. Du skal også slippe å bli utsatt for diskriminering og negativt sosialt press som reduserer din frihet.

Venstre vil at Karmøy skal være en god kommune å bo og vokse opp i, og bli gammel i. Vi har høye ambisjoner for kommunen vår. Vi har ikke løsninger på alle utfordringer, men vi satser mest der det trengs mest. Venstre er et parti som legger til rette for at alle gode krefter skal kunne gi sitt bidrag til Karmøy som en grønnere, rausere og mer skapende kommune.

I en tid der sosialliberale verdier er under stort press, både i Norge og i resten av verden, trengs et parti som står opp for frihet og fellesskap, og mot enkle populistiske løsninger. Når du velger Venstre er du med og støtter opp om de sosialliberale verdiene.

Vi håper du vil bli med på laget.

## Skole og oppvekst

Vår aller viktigste oppgave er å sikre at barna våre får en god oppvekst der de gis mulighet for utfordringer og utvikling. Gjennom gode oppvekstsvilkår ønsker vi at barna skal være frie, trygge og selvstendige.

Barnas bakgrunn skal ikke avgjøre deres fremtid, så derfor må barnehagene og skolene få de nødvendige ressursene og den nødvendige pedagogiske og organisatoriske frihet til å møte behovene hvert enkelt barn har. Barnehage og skole skal være en arena for tilpasset opplæring og tidlig innsats for barn som har behov for særskilt oppfølging.

En god oppvekstpolitikk legger til rette for og ser verdien av lek. Den er også grunnlag for barnas vennskap med hverandre.

### For skolen vil Venstre:

- Bevilge mer penger til Karmøyskolen, og at skoler som har mange elever med et krevende utgangspunkt får mer styrte ressurser.
- At skolen skal utvikle hele mennesket. Da må de praktisk-estetiske fagene styrkes. Alle skoler skal ha spesialrom og utstyr for undervisning i musikk og kunst og håndverk.
- Fortsette en helhetlig satsing på IKT i skolen med fokus på god programvare og maskinvare
- Ansette flere yrkesgrupper i skolen
- Styrke relasjonsarbeidet i skolen for å skape et trygt læringsmiljø.
- At tiltak for elever med lærevansker blir satt inn med kvalifiserte lærerkrefter fra første dag
- Etablere tryggere stopp- og hentesoner rundt skoler
- Tilrettelegge bedre for lek og selvstyrt aktivitet i skolen
- Gi skoler flere muligheter til å søke kommunen om å bli forsøksskoler for alternative måter å drive på – for eksempel med varm skolemat, ekstra satsing på praktiske eller kreative arbeidsmåter som tidligere undervisning i andre fremmedspråk
- Gi ansatte i skoler og barnehager mulighet til faglig påfyll for å ta i bruk friluftsliv som metode
- Sørge for bedre skolehelsetjeneste med psykososial oppfølging. Flere skolepsykologer og helsesykepleiere slik at alle elever har lett tilgjengelig tilbud i skoletiden
- Styrke og oppdatere skolebibliotekene
- Tilby ungdommer et ekstra grunn-skoleår og forberedelser til videregående skole
- Prioritere ressurser til varierte læremidler
- Sørge for digital kompetanseheving blant ansatte i skolen
- Styrke rådgivertjenesten i ungdomsskolen

## SFO

Venstre vil se skole og SFO i sammenheng, og mener det er viktig at Karmøy har et godt SFO-tilbud. Foresatte skal vite at deres barn har like muligheter for lek, hvile, trivsel og utfoldelse uavhengig hvor de bor i kommunen. Derfor må kvaliteten på SFO oppleves som likeverdig i hele kommunen.

Venstre ønsker at alle skal kunne delta på SFO. Derfor må SFO være like tilgjengelig for alle barn uavhengig av familiesituasjon og bakgrunn. SFO skal kunne tilbys alle barn uavhengig av foreldres økonomi. Derfor vil Venstre sørge for at barn i lavinntektsfamilier får gratis SFO.

For å øke andelen barn med flerkulturell bakgrunn i SFO ønsker Venstre at foreldre og foresatte skal få tilgang til informasjon på flere språk.

Venstre vil styrke de gode overgangsordninger fra skole til SFO for elever med særskilte behov. I tillegg vil Venstre se på muligheter for barn som trenger tilsyn etter skoletid fra 5.- 10 trinn.

### For SFO vil Venstre:

- Stille krav til kompetanse blant ledere og ansatte og tilby videreutdanning
- At SFO skal være gratis for lavinntektsfamilier
- Oppfordre til samarbeid med kulturskolen og frivillige organisasjoner for å utvide aktivitetstilbudet i SFO
- Utforske muligheten for tilbud til ungdom med behov for særskilt tilrettelegging etter skoletid.

## Barnehage

Karmøy skal ha landets beste barnehager. Her skal barna våre leke, utforske og lære under trygge og gode omgivelser. Stimulering gjennom lek og aktiviteter er med å danne grunnlag for det enkeltes barns utvikling. Samtidig er det viktig å ha fokus på samhandling og fellesskap hvor alle kan delta og hvor alle opplever å være en del av en gruppe.

For å være en attraktiv kommune må vi kunne tilby de beste barnehagelærere, og de ansatte en trygg og attraktiv arbeidsplass. Barnehagen i Karmøy skal ha høy kvalitet. Det innebærer at de ansatte tilbys kompetanseheving gjennom etter- og videreutdanning. Det skal også arbeides aktivt med å øke andel menn i barnehagen for å gi barn rollemodeller av flere kjønn.

Venstre ønsker best mulig dekning av barnehageplasser i kommunedelene slik at alle som ønsker det kan få tilbud om barnehage nært eget hjem. Det

gir gevinster både for miljøet og den enkelte familie. Vi vil også legge til rette for de som ønsker barnehage nært foreldrenes arbeidsplass.

Samfunnet er i en kontinuerlig endring. Langt flere har fleksible arbeidstider og dette får konsekvenser for det barnehagetilbudet det enkelte barn trenger. For å sikre at vi har nok ansatte til å fylle dette behovet må vi kunne tilby fleksible arbeidstidsordninger.

Mat og helse er viktig for å legge godt grunnlag for vekst og utvikling hos våre aller minste. Venstre ønsker at flere barnehager skal forbedre mattilbudet med fokus på ferske råvarer og sunn, varm mat og variasjon.

Barnehagebygg og uteareal skal være slik at det skaper trygghet for barna og den naturlige utfoldelse de skal ha. Det er også viktig at uteområdene holder god kvalitet slik at barna får bruke sine kreative sanser i lek og i møte med naturen. Uteområdet må inneholde ulike soner slik at barna også får mulighet til å kunne leke i naturlig områder som ikke er dekket av plastmaterialer.

#### **Venstre vil:**

- Innføre rullerende barnehageopptak i kommunen
- Jobbe for å ha tilstrekkelig barnehagekapasitet slik at barn kan gå i barnehage nærmest mulig eget hjem.
- Jobbe for fortsatt fritt barnehagevalg i kommunen
- Oppfylle bemanningsnormen, ansette flere pedagoger og ha god bemanning gjennom hele barnehagedagen
- Sikre høy faglig kompetanse i barnehagene og tilby videreutdanning for ansatte i barnehagene
- Rekruttere andre faggrupper med barnefaglig kompetanse til barnehagene
- At barn både skal gis variert og næringsrik mat samtidig som de får være med å tilberede måltider.
- At tiltak for barn med særskilte behov blir satt inn så tidlig som mulig
- Alderstilpasset opplæring om kropp, identitet og følelser, gjerne i samarbeid med helsestasjonen
- Øke barnas innflytelse ved at de får ytre seg om hva de mener er god kvalitet i barnehagen
- Rekruttere flere menn til barnehagene
- Styrke den systematiske språkstimulering for barn med språkvansker og barn som ikke kan tilstrekkelig norsk

## Barnevernet

Alle barn har rett til å ha det trygt hjemme. Venstre vil ha et barnevern som har tid og ressurser til å sette barnet i sentrum. Et godt barnevern er et barnevern som har tillit i befolkningen, og som har tid og mulighet til å gjøre gode undersøkelser og sette inn tiltak når det er nødvendig.

Venstre vil at Karmøy skal ta ansvar og etablere et nasjonalt kompetansesenter til å bistå tidligere barnevernsbarn både lokalt og nasjonalt. Ordningen skal sikre at de som har opplevd grov svikt under barnevernets omsorg skal få nødvendig oppreisning og unnskyldning.

### For barnevernet vil Venstre:

- Sikre tilstrekkelig ressurser til godt ettervern
- Sikre gode rammebetingelser for ansatte i barnevernet og veiledning av nyansatte, kompetanseheving, også innen flerkulturell forståelse.
- Arbeide for at det etableres et nasjonalt kompetansesenter som skal bistå tidligere barnevernsbarn.
- Sikre barnevernet nødvendig kompetanse, særlig med tanke på barn og unges psykiske helse
- Arbeide for å styrke samarbeidet mellom barnevernet og skoler, barnehager, andre offentlige institusjoner som f.eks. helsesykepleier, BUP og frivillige organisasjoner
- Sikre at alle barn som er under offentlig omsorg får lovpålagt tilsyn

## Klima og miljø

Vi har alle et ansvar for å redusere klimagassutslipp. Venstre har klokketro på at klimakrisen kan løses, og gjort på rette måten kan vi danne grunnlaget for ny bærekraftig vekst og nye arbeidsplasser. Karmøy skal ta sin del av ansvaret for å kutte utslipp og beskytte naturen og miljøet. Vi vil utvikle kommunen til å bli en «grønn kommune» som oppleves som en god kommune å bo og arbeide i. Vår visjon er at det skal være lett for deg å ta miljøvennlige valg hvor vi tar vare på det biologiske mangfoldet. Venstres mål er å redusere klimagassutslippene med minst 50 % innen 2030.

Vårt mål er at størst mulig trafikkvekst i kommunen skal tas med kollektiv, sykkel og gange. Det vil gi effektiv transport inn mot byene og vil være et viktig bidrag til å sikre et bedre klima for fremtiden. Vi må prioritere kollektivtransport, fotgjengere, sykkel, og nyttetransport foran privatbilisme.

Å bevare grøntarealer er en forutsetning for et godt og sunt miljø. Grønne områder til rekreasjon og fysisk aktivitet har stor verdi, særlig der hvor folk bor. Venstre er opptatt av at viktige naturområder vernes. Gode eksempler er Åkrasanden til Ferkingstad.



Vi må legge til rette for at flere kan velge bort bilen i hverdagen, og derfor stimulere til økt boligbygging langs transportaksene.

Vi ønsker at kommunen skal tiltrekke seg næringsliv som vil satse på miljøvennlig teknologi og fornybar energibruk. Derfor må vi legge til rette for effektiv energibruk og en fremtidsrettet transportavvikling.

Vi skal som kommune være premissleverandør både som politisk aktør, tjenesteyter, eiendomsbesitter, innkjøper, byggherre og ansvarlig for planlegging

Noe av landets beste matjord ligger i vårt distrikt. Matjord er ikke en fornybar ressurs. Venstre vil ha en restriktiv jordvernspolitikk og ta vare på matjorden. Utbygging av matjord må erstattes av drivverdig arealer.

#### **For kommunen som eier vil Venstre:**

- Sikre reduksjon i klimautslipp og reduserte energikostnader ved at alle kommunale bygg skal bruke fornybar energi og være mest mulig energieffektive
- Samlokalisere kommunale enheter for å minimalisere transport, drift og vedlikeholdskostnader
- Sikre områdene rundt byene slik at en har mulighet til fleksible planer for byutvikling
- Vektlegge klima og miljøhensyn i offentlige anskaffelser
- Sikre at kommunen når vedtatte målsettinger må en måle effekt av alle tiltak i kommunens miljø- og klimaplan
- Stille krav om fornybar energi og 0-utslippsteknologi ved alle anskaffelser i kommunen
- For å stimulere til at flere ansatte og besøkende til kommunale anlegg bruker elsykkel eller elbil skal det legges til rette for ladepunkt for sykkel og bil ved alle kommunale bygg/anlegg
- Gå gjennom alle kommunale bygg og vurdere om takene er egnet til å produsere solenergi, enten ved å montere solceller til strømproduksjon eller solfangere til oppvarming av vann
- Installere fangere for solenergi for å varme opp varmtvann i offentlige bygg
- Sikre gjenbruk av utstyr (møbler, IT-utstyr med mer) enten ved at disse selges eller gis bort

#### **For lokale miljø- og klimatiltak vil Venstre:**

- For å sikre at vi når vedtatte mål om reduksjon i våre utslipp, bør kommunen ha eget klimabudsjett og klimaregnskap som skal behandles parallelt med ordinært budsjett og regnskap

- Alle nye takflater på offentlige bygg skal benyttes til energiproduksjon
- Være restriktive med å tillate inngrep som forringer natur- og kystlandskapet.
- At kommunale enheter prioriterer planting av trær og planter som sikrer økning i pollinerende insekter, samt drive informasjonsarbeid om hva den enkelte innbygger kan bidra med for å ivareta artsmangfoldet
- Jobbe for at bomiljø skal være reint og forurensingsfritt
- Ta hensyn til alle pollinerende arter i alle reguleringsplaner
- For å få fjernet fremmede og skadelige arter, må det gjennom interkommunalt samarbeid utarbeides en strategi for håndtering og kartlegging av disse
- Jobbe for vern av viktige naturområder i kommunen

#### **For transport/infrastruktur vil Venstre:**

- Ikke gjennomføre omkjøringsveien rundt Åkra
- Utbedre eksisterende trasé mellom flyplasskrysset og Åkra
- Få låsbare ladepunkt og ladestasjoner for elbil og elsykkel ved alle kommunale bygg
- Kommunen må sammen med velforeninger og borettslag se på mulighet for ladepunkt for elbil slik at alle får mulighet til å kjøpe seg elbil, uansett hvilken boform en har
- For å minimalisere forurensing fra skip som ligger til kai, enten det er cruiseskip eller andre skip, skal det legges til rette for landstrømanlegg
- Sørge for sammenhengende gang- og sykkelveinett i hele kommunen. Det bør også lages gang- og sykkelkart, noe som er nødvendig både for sykkelturisme og for fastboende
- Sørge for at det bygges ut gang- og sykkelveier i hele kommunen
- Stille krav om sykkelparkering under tak ved kollektive knutepunkt, sentrumsområder, skoler og kommunale virksomheter

#### **For friluftsliv/rekreasjon vil Venstre:**

- Stimulere til økt aktivitet i parkene ved å få på plass utegriller, lekeapparat, spise-sittegrupper og overbygde benker
- Sørge for flere aktivitetsparker, gjerne i tilknytning til skolene våre
- Sikre samarbeid mellom skoler og frivillige organisasjoner for opplæring i friluftsliv
- Gjennomgå miljøsituasjonene ved småbåthavnene og få en oppryddingsplan i samarbeid med båtforeningene. Det må etableres egne anlegg med godkjent avløp hvor båteiere kan få vasket båtene
- Utbedre kaianlegg hvor kommunen er eier

**For bymiljø, byutvikling og arealplanlegging vil Venstre:**

- Ha et nytt og stort kulturhus for hele kommunen i Kopervik
- Prøve ut hvordan beboerne i enkelte gater/områder kan gis mulighet til å tilpasse gatene/områdene til lokale behov og ønsker. Dette kan være trær, plass til fellesaktiviteter, trafikkbegrensning med mer
- Stimulere utbyggere til å satse på god arkitektur og bærekraftige bygninger, ved for eksempel å tillate høyere utnyttelsesgrad i prosjekter av høy kvalitet
- Ha tidlig og bred brukervedvirkning i planprosesser for at innbyggerne har reell mulighet til å påvirke byutviklingen
- For at flere skal velge lavenergi- og passivhus må det gis reduserte gebyrer for behandling av byggesakene
- Resterende arealer langs sjøkanten prioriteres til andre formål enn bolig slik at en ikke stenger for allmenn tilgjengelighet
- Gjennomføre en områdeplanlegging av Feøy

### For kulturminner vil Venstre:

- Styrke den kommunale kulturminnerådgivningen til huseiere og grunneiere., deriblant hjelpe disse til å finne frem til aktuelle støtte og
- finansieringsordninger som for eksempel Kulturminnefondet
- Styrke bevisstheten rundt kulturminner hos innbyggerne for eksempel
- gjennom å legge til rette for samarbeid mellom skole, historielag og andre fagmiljøer innen kulturminner
- At det lages en politisk vedtatt kulturminneplan med en forpliktende handlingsplan som blir godt forankret hos kulturminneiere og kulturvern-interessenter
- Foreslå verdiskapingsprosjekter knyttet til kulturminner. Erfaring viser at dette har stor effekt for forståelse og vilje til vern

### Bedre dyrevelferd

Dyr blir en stadig mer integrert del av familien i norske hjem. Venstre ønsker også å ta vare på dyrene. Hunder har et behov for å få løpe fritt fra seg, vi ønsker å opprette hundegårder i nærheten av der folk bor i hele kommunen. For å unngå en stadig økende mengde med eierløse dyr ønsker Venstre å legge til rette for chipmerking av husdyr.

#### Venstre vil:

- Chipmerke katter og hunder.
- Etablere hundeluftegårder i tilknytning til alle tettsteder
- Jobbe for at dyrevelferd ivaretas i arealplaner
- Støtte dyrevelferds- og interesseorganisasjoner som ønsker å tilby kurs i dyrehold
- Etablere en dyrevelferdsplan i kommunen

### Sosialt ansvar – hjelp når du trenger det

Vi har alle behov for trygghet i hverdagen. Vi trenger et sted å bo, vi trenger noe meningsfullt å fylle dagene våre med. De fleste klarer å ta vare på seg selv og sine nærmeste uten noen form for offentlig støtte. Karmøy kommune skal være for alle, uavhengig av alder, bakgrunn, identitet og livssituasjon. For Venstre betyr det at kommunen må sikre et mangfoldig tjenestetilbud som tar folks ønsker og behov på alvor.

Hver enkelt av oss har ulike ønsker og forventninger til hvordan vår alderdom skal være. Venstre vil møte alle eldre med en moderne eldreomsorg som gir valgfrihet og tar i bruk teknologi slik at alle får

muligheten til å leve frie, selvstendige og innholdsrike liv. Vi vil legge til rette for at eldre mennesker kan få utført omsorgstilbud både fra offentlig og private aktører tilpasset sine behov og interesser.

Venstre vil føre en helse- og sosialpolitikk som hjelper alle mennesker til å leve et mest mulig selvstendig og godt liv. Og som gir en ny sjanse til de som faller utenfor. For Venstre er det viktig at kommunen og frivillige aktører er der når mennesker trenger den støtten. Derfor må tilbudet trappes opp til de som trenger det mest, nemlig de mest sårbare og utsatte menneskene i samfunnet. For å lykkes med dette må tilbudene i større grad enn i dag dreie seg om å følge opp den enkelte og gi tilpassede tjenester til hver enkelt.

Vi må sikre barn og unge de beste oppvekstvilkår ved å skape helhetlige oppvekstmiljøer der de gis muligheter for utfordringer og utvikling. Vi vet at mange unge står utenfor jobb og skole. De har behov for et sted å møte andre og oppleve mestring i trygge omgivelser. Aktivitets- og sosiale treffpunkt er med på å bygge opp en buffer mot ensomhet, usikkerhet og psykisk uhelse og som gir større kapasitet til å takle motgang og vanskelige perioder i livet.

Særlig blant ungdom er det et stort behov for tilrettelegging for å kunne ha sosial kontakt. Det finnes noen tilbud for gruppen men mange tør ikke gå dit alene. Mange føler seg utenfor samfunnet og trenger tilrettelegging, både med tanke på språk, økonomi og psykiske utfordringer.

#### **For eldre og pleietrengende vil Venstre:**

- Tilby hjemmebesøk til alle over 75 år for at de skal få informasjon om hvilke tilbud kommunen har og hvilke muligheter de har for å kunne tilrettelegge hjemmet for alderdommen
- Gratis helsestasjon for eldre
- Utvikle visningsrom for velferdsteknologi slik at dette alltid er oppdatert med nyeste teknologi, og sikre brukerne god opplæring i bruken av utstyret
- Ha gode hjemmetjenester som gjør at eldre og pleietrengende kan bo lengst mulig hjemme
- Opprette lindrende team som sikrer at alle som ønsker å dø hjemme skal få mulighet til dette
- Utrede frivillighetens status i eldreomsorgen og sikre at frivilligheten brukes både til omsorg og kulturopplevelser. Det må legges til rette for at frivilligheten kan tilby følge- og handledtjenester
- Opprettholde dagens institusjonstilbud til pleietrengende og at alle som ønsker det skal få enerom

- Bygge omsorgsboliger til eldre med heldøgnsbemanning på Oasen-komplekset på Norheim
- Sikre tilstrekkelig boliger til funksjonshemmede med behov for heldøgns tjenester
- Sikre at pårørende blir en ressurs innen omsorgstjenestene, og følge særlig opp barn som pårørende
- Fortsette arbeidet med å få større stillingsandeler i omsorgssektoren og støtte tiltak som reduserer omfanget av ufrivillig deltid i kommunen
- Ta i bruk velferdsteknologi som sikrer økt effektivitet/planlegging av driften innen hjemmetjenestene og ved institusjonene. Hjemmetjenesten må bli mer forutsigbare med tanke på tid og hvem som kommer inn i hjemmet. I dag har mange eldre vanskeligheter med å være med på aktiviteter i kommunal og privat regi om formiddagen, da en ikke vet når hjemmetjenesten kommer. Dette gjelder også ettermiddag/kveld
- Støtte opp om Senioruniversitetet

#### **For barn og unge vil Venstre:**

- For å styrke samhandling/samarbeid som gir best mulige tjenestetilbud til barn under 18 år bør kommunens tjenestetilbud lokaliseres i sonene
- Styrke arbeidet med å tilby åpne møteplasser for ungdom hvor de kan henge og være seg selv uten stress og press fra omgivelsene
- Legge til rette for et større mangfold av lavterskel ungdomstilbud i regi av kommunale og ideelle/frivillige aktører, og øke ressursene til frivillige lag og organisasjoner
- At 15-kroners bussen skal gjelde for hele kommunen
- Videreføre og øke ressursene som brukes til aktivitetskort for barn/unge i lavinntektsfamilier og tilskuddet til lag/organisasjoner slik at disse kan tilby redusert egenandel på ulike aktiviteter
- Styrke helsetjenester og skolehelsetjenester for å gi barn som sliter på skolen og ellers i livet et bedre tilbud
- Holde barnetrygden utenfor beregningene for sosialhjelptrygden slik at familier som mottar sosialhjelp får økt støtte
- Prioritere tiltak som hindrer utenforskap/ensomhet hos barn og unge
- For å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne har et best mulig tilbud og en meningsfull tilværelse, må det lages en helhetlig plan for tjenestene kommunen gir.

#### **For rusmiddelavhengige og mennesker med psykiske lidelser vil Venstre:**

- Ha et hjelpetilbud som sikrer den enkelte et best mulig liv

- Prioritere tilbud om bolig og bo-trening for de som trenger det, ved blant annet å vurdere utvidelse av miljøarbeidertjenesten
- Gi rusmiddelavhengige et tilbud med aktivitet og arbeidstrening, og fortsette samarbeidsavtaler med frivillige organisasjoner som gir slikt tilbud i dag
- Tilby boliger i alle deler av kommunen, og sikre at disse har samme standard som andre boliger i nabolaget

#### For Integrering vil Venstre:

- For at flere skal bli integrert raskest mulig må det etableres flere språk- og arbeidspraksisplasser både i offentlig og privat sektor
- At flere stillinger som lyses ut i kommunal regi gis personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en
- Få et tett samarbeid med fylkeskommunen for å sikre at mennesker med mye erfaring fra eget hjemland som ikke har fagbrev, skal kunne ta dette uten å gjennomføre fullt løp innen videregående opplæring
- Stimulere til at innvandrere kan starte opp egne firma/nyetableringer gjennom innovasjon Norge og ved å utvikle eksisterende ordninger for identifisering av gode prosjekter
- Arbeid for at det blir etablert jobbmesse rettet mot arbeidslivet og innvandrere med høy utdanning
- Oppfordre frivillige lag og organisasjoner til å legge til rette for et større mangfold av innvandrere i egen organisasjon
- Gi mer rom for muntlig praktisering i introduksjonsprogrammet, som foregår på andre arenaer enn i et klasserom
- Få Karmøy til å oppfordre egne institusjoner, private aktører og næringslivet til å samarbeide med frivilligheten om kultur-/fritidsopplevelser som f.eks. kino, teater, håndball og fotball billetter

## Mangfold og inkludering

Åpenhet, aksept og raushet er noe alle innbyggerne i Karmøy skal oppleve uavhengig av bakgrunn. Venstre vil ha en kommune hvor alle føler seg hjemme uavhengig av hvem du er, hva du tror på eller hvem du elsker. Et stort mangfold gir muligheter både for vårt lokalsamfunn og for den enkelte.

Venstre vil at kommunen skal arbeide aktivt for å heve kunnskapsnivået og bedre holdningene i samfunnet.

En viktig del av kommunens omsorgsoppgave er å ivareta mennesker med nedsatt funksjonsevne. Venstre mener at alle med nedsatt funksjonsevne eller psykisk utviklingshemming skal sikres et godt og individuelt tilpasset tilbud. Mennesker med redusert funksjon skal ha et variert og verdig

dagtilbud. Foreldre med barn med ekstra behov skal kunne få avlastning av god kvalitet.

Karmøy har alltid vært en internasjonal kommune med en åpen havn og et åpent sinn til tilflyttere. Alle skal føle seg velkommen, og bli møtt på en god og inkluderende måte, uavhengig av etnisitet eller religiøs tilknytning. Venstre vil føre en mer offensiv integreringspolitikk der vi både gir muligheter og stiller krav.

I et liberalt samfunn er den enkeltes livssyn et personlig anliggende, og toleranse og respekt for andres valg og ytringer er selvsagt. Kommunen skal verken diskriminere eller favorisere livssyn. Venstre forsvaret alles rett til å tro og alles rett til ikke å tro.

### **Venstre vil:**

- Arbeide for at mennesker med utviklingshemming skal få individuelt tilrettelagte tjenester og botilbud i sitt nærmiljø dersom det er ønskelig.
- Arbeide for at nybakte foreldre til funksjonshemmede barn får rask tilgang til en kontaktperson med kompetanse om tilgjengelige tjenester og tilbud.
- Tilby tilrettelagte arbeidsplasser til innbyggere med nedsatt funksjonsevne.
- At familier med psykisk utviklingshemmede barn og/eller sterkt fysisk funksjonshemmede barn skal støttes i sin innsats og få gode tilbud om avlastningsordninger.
- Sikre at avlastning tilbys både fra kommunal og privat regi.
- Jobbe for en handlingsplanen for kjønns og seksualitetsmangfold
- Prioritere kompetanseheving for ansatte i barnehager, skoler, barnevernet og helsesektoren slik at de blir dyktige til å møte alle på en like god måte, uavhengig av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.
- Bidra til å opprettholde og etablere gode møteplasser for LHBTIQ-personer i hele kommunen.
- Arbeide spesielt for at helsestasjonen for ungdom og skolehelsetjenesten har gode ressurser til å møte unge som sliter med utfordringer knyttet til identitet, kjønn og seksualitet.
- Imøtekomme anmodninger om bosetting enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere.
- Likebehandle tros- og livssynssamfunn.
- Jobbe for kjønnsnøytrale offentlige toaletter



## Næringsliv og verdiskaping

Vi trenger flere arbeidsplasser for å utvikle kommunen vår. Noen arbeidsplasser vil komme som et resultat av enkeltpersoners engasjement og skapertrang. Vi mener kommunen må støtte opp om alle dem som ønsker å skape en arbeidsplass for seg selv og gjerne noen til.

Det er markedet og den enkelte næringsdrivende som må avgjøre hvilke virksomheter det er behov for eller mulighet for å etablere i kommunen. En av kommunens oppgaver er å sørge for at det finnes et planverk som tillater variert utvikling av ulike næringer i kommunen og at det utvikles infrastruktur i samsvar med disse planene.

Omstillingen som skjer innen olje og gassindustrien gjør at våre leverandørbedrifter og maritim sektor kan være utsatt for større endringer og omstillinger. Våre bedrifter er verdensledende innen utvikling av ny miljøteknologi. Vi må sikre våre virksomheter rammebetingelser som gjør at de kan fortsette og utvikle sine virksomheter.

Høgskolen på Vestlandet, Campus Haugesund og Stord er viktig for å sikre nødvendig kompetanse både til kommunen og næringsvirksomhetene i kommunen. Vi må arbeide for at Haugesund fastholder visjonen «Norges maritime hovedstad» og støtte opp om Høgskolen arbeid for å sikre at denne blir Norges fremste utdanningsinstitusjon innen maritime utdanningsløp.

Vi vil jobbe for at nye regionale arbeidsplasser blir lokalisert i vår region. Dette kan blant annet være oppgaver knyttet til fiskerihavnene eller virkemiddelapparatet knyttet til økt gründervirksomhet og innovasjon.

Venstre ønsker å flytte flere oppgaver fra statlig nivå til regionalt- og kommunalt nivå. Da må vi ha kommuner og fylker som har den nødvendige kompetanse som trengs for å utføre disse oppgavene. Dagens inndeling på regionalt nivå vil kunne føre til at noen fylker kan få tilført flere oppgaver enn andre. I tillegg er vedtatt inndelingen uheldig fordi den for Haugalandets vedkommende kan føre til redusert samarbeid/samhandling med Sunnhordland.

### For næringslivet vil Venstre:

- Bruke kommunens innkjøpsmakt til å etterspørre innovative og grønne løsninger
- Ved større oppdrag skal det stilles krav til leverandørene at disse har lærlinger
- Etablere servicekontor/tjenester for gründere og arbeide for lokal mentorordning for disse. Vi vil sikre nødvendig bistand i søknadsprosessene

- Legge til rette for innovasjon og teknologi i skolen, og stimulere til nærmere samarbeid mellom barne- og ungdomsskolene og næringslivet
- Gi elevene kompetanse innen entreprenørskap, for eksempel ved bruk av elevbedrifter
- Sikre bedre fremkommelighet for næringstrafikken ved å tilrettelegge for at flere velger buss, sykkel eller går til jobb/skole
- Aktivt være med å sikre gode rammebetingelser for kommunen og regionens næringsliv
- At Karmøy kommune er en aktiv eier i Haugaland Næringspark for å sikre nye etableringer i parken. Det må tilrettelegges for kollektivtransport til/fra næringsparken
- Stimulere til innovasjon og gründerskap i egne kommunale virksomheter
- Ha tett dialog med Høgskolen på Vestlandet for å sikre etterspurt kompetanse til vårt næringsliv og til kommunen
- Støtte private løsninger innenfor omsorgssektoren
- Støtte opp om næringsklyngene våre, som for eksempel næringslivs-klyngen vår på Husøy
- Sikre langsiktige arbeidsplasser i kommunen/regionen ved å dra nytte av regjeringens pågående arbeid med å legge til rette for industriklynger som bidrar til ny climateknologi

## Kultur

Karmøy skal være en av Norges beste kulturkommuner og ha et fritt og sterkt kulturliv. Kulturen beriker våre liv, samtidig som den gir økonomiske bidrag til samfunnet. Kultur er viktig i hverdagen for de fleste av oss. Det er derfor viktig å støtte opp under den kulturelle grunnmuren, som kulturskolen, bibliotekene, kinoen, den lokale kulturfrivilligheten og fritidsklubbene.

Kommunen skal stimulere og legge til rette for et mangfoldig kulturtilbud, uten å styre innholdet i tilbudet. Venstre vil satse både på talentene og bredden innen alle felt. Alle i Karmøy skal ha mulighet til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk, uavhengig av egen økonomi og livssituasjon.

### For kulturen vil Venstre:

- Ha et stort kulturhus i Kopervik
- Flytte biblioteket på Norheim til Oasen
- Videreutvikle Karmøy som en attraktiv kommune for kultur og festivaler og et mangfoldig tilbud av høy kunstnerisk kvalitet

- At Karmøy skal ta sitt ansvar som regionens største kommune innen spredt kultur og utvikle det regionale samarbeidet innen kunst og kultur
- Prioritere kulturtilbudet til barn og unge
- Gi et godt kulturtilbud til eldre som bor i institusjoner og lignende
- Ha en kulturskole for alle gjennom bredde i tilbudet, redusert pris for barn og unge i lavinntektsfamilier og samarbeid med barnehage, grunnskole og SFO
- Ha gode tilskuddsordninger for kulturlivet
- Styrke rammene for tildeling av midler til frie kunstnere og kunstnergrupper
- Sikre egnede lokaler til kulturlivet gjennom å ha gratis utlån av kommunale lokaler og husleietilskudd til drift av egne lokaler
- At kommunen skal være en god samarbeidspartner og støttespiller for lokale initiativ fra kulturlivet
- Støtte opp om byens festivaler og musikkscener
- Gi barn og unge i kommunen et godt og variert fritidsklubbtilbud
- Arbeide for å styrke «den kulturelle skolesekken»

## Idrett

Idretten er viktig for mange fordi den skaper sosial tilhørighet, trivsel og mulighet til å utvikle sine evner. Idrett bidrar også til bedre folkehelse. Det er viktig å sørge for at flest mulig kan delta i idretten gjennom et mangfold av tilbud. Venstre vil føre en idrettspolitik som spiller på lag med idrettslagene for å gjøre idretten tilgjengelig for alle som vil være med, samtidig som vi satser på talentene.

### For idretten vil Venstre:

- Støtte lag og foreninger som bidrar til å opprettholde åpne svømmehaller
- Videreføre fordelskortet og legge til rette for idrett for barn og unge
- Ha gode tilskuddsordninger for idrettslagene
- Ha gratis utlån av kommunale idrettsanlegg til breddeidretten og vurdere å gi tilskudd til drift av egne anlegg
- Støtte opp om den uorganiserte og utradisjonelle idretten
- Ha åpningstider på kommunale idrettsanlegg som gjør at flest mulig får delta i idrettsaktivitet
- Bidra til støtte og finansiering for frivillige lag og organisasjoner
- Jobbe for å forenkle søknad og rapportering for frivillige lag og organisasjoner
- Ha et godt samarbeid mellom kommunen og Idrettsrådet
- Jobbe for oppgradering av kommunale svømmehaller

## Frivillighet

Venstre vil legge til rette for at rammevilkårene for lag- og organisasjoner gir disse tilstrekkelig økonomi og forutsigbarhet. Frivillige lag og organisasjoner må gis gode og forutsigbare vilkår for sitt arbeid, både økonomisk og i forhold til tilgjengelige lokaler og andre ressurser de har behov for. Frivilligheten skal være tilgjengelig for alle, preges av mangfold og kunne arbeide fritt og selvstendig.

### For frivilligheten vil Venstre:

- Ha rause og forutsigbare økonomiske rammevilkår for frivilligheten.
- Styrke samhandlingen mellom kommunen og frivilligheten
- Ha gratis utlån av kommunale lokaler til frivilligheten
- Utvikle en kommunal frivillighetspolitikk i samarbeid med lokale lag og foreninger
- Utarbeide en plan for frivillighet i samarbeid med lokale lag og foreninger, som viser hvilket tilbud som gis av frivillige organisasjoners tilbud og hvordan hver enkelt kan bidra
- Ha gode tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner med prioritert barne- og ungdomsarbeid

En felles plattform for alle organisasjoner som tilbyr fritidsaktiviteter, der en lett kan finne aktivitetene som tilbys fra dag til dag, både de som koster og de som er gratis

## Økonomi

En sunn og bærekraftig økonomi er en forutsetning for at kommunen skal være i stand til å tilby gode velferdstjenester. Derfor må økonomistyring prioriteres høyt. Vi må sikre at utgiftene ikke er større enn inntektene, og vi bør ha egenkapital til nødvendige investeringer.

### For å sikre økonomistyring vil Venstre:

- Vi må se til at kommunen har en økonomisk buffer slik at en har egenkapital til nødvendige investeringer samt reserver til uforutsette utgifter. For å sikre dette må målet være et netto driftsresultat på minimum 2 prosent
- Sørge for systematisk vedlikehold av kommunens bygningsmasse for å unngå store investeringskostnader i fremtiden
- At alle investeringer skal vurderes i forhold til nytteverdi der investeringer som gir reduksjon i driftskostnader skal prioriteres høyt
- Synliggjøre fremtidige livsløpskostnader ved alle investeringsvedtak

- Redusere og på sikt fjerne eiendomsskatten, men prioritere økt bunnfradrag.

## Lokaldemokrati

Karmøy skal være en åpen kommune hvor alle skal kunne få innsyn i det arbeidet som gjøres, både administrativt og politisk.

### For lokaldemokrati vil Venstre:

- La innbyggerne være delaktig i å utforme eget nærområde, ved å lage sine egne miljøgater. Dette kan stimuleres gjennom økte ressurser til velforeningene
- I saker som berøre større grupper av innbyggere, og eller der det er konflikt mellom særinteresser og fellesskapets behov, skal kommunen ha åpne høringer hvor alle kan delta
- Kommunens innbyggere må komme inn i planprosessene så tidlig som mulig ved for eksempel workshops eller folkemøter. Dette må også gjelde private utbyggere
- Ha jevnlig brukerundersøkelser av kommunale tjenester
- Sikre at alle høringsinstanser får tilbakemelding på om deres innspill er tatt hensyn til
- At all kommunal informasjon som ikke er unntatt offentligheten skal være søkbar på kommunens nettside
- Ha lyd-/videooverføring av møter i alle politiske utvalg
- Digitalisere alle skjema som blir brukt i kommunikasjon mellom brukere av kommunale tjenester og kommunene. De som ikke har mulighet for å ta i bruk denne tjenesten skal sikres annen måte å levere inn skjema